

Den Haag, 18 april 2018

Betreft: Reactie NOvA inzake algemeen overleg van 25 april 2018 m.b.t. berichtgeving KEI

Geachte woordvoerder en geachte griffier van de commissie Justitie en Veiligheid,

Woensdag 25 april a.s., houdt uw commissie het algemeen overleg inzake de rechtspraak. Een belangrijk onderdeel daarvan zal de berichtgeving van de afgelopen tijd zijn, laatstelijk nog de kamerbrief van 13 april jl., rondom het digitaliseringsprogramma Kwaliteit en Innovatie rechtspraak (KEI). Vanuit de advocatuur geven wij u graag het volgende mee.

Opvallend is dat de advocatuur zoals in veel dossiers van het ministerie meedenkt, tijd en geld investeert. Dit geldt niet alleen voor de digitalisering, denk ook aan gefinancierde rechtsbijstand en de gezinsadvocaat. Ondanks voornoemde inspanningen blijft de gewenste en noodzakelijke voortgang achterwege.

De Nederlandse orde van advocaten (NOvA) is sinds 2013 door de Raad voor de rechtspraak (Rvdr) betrokken bij het digitaliseren van de rechtspraak. Hoewel in het begin sprake was van een moeizame samenwerking werden de contacten met de Rvdr vanaf eind 2014 intensiever en werd door de Rvdr ingezien dat de advocatuur als gebruiker en ketenpartner een waardevolle stem heeft in het digitaliseringsproces.

Criteria

De NOvA heeft bij aanvang van het digitaliseringsproces criteria gesteld waaraan het systeem voor digitale gegevensuitwisseling met de advocatuur moet voldoen: veiligheid, betrouwbaarheid en gebruikersgemak. Deze voorwaarden, die niet uitputtend zijn, zijn steeds de basis geweest voor de NOvA met betrekking tot de ontwikkeling van een digitaal systeem door de Rvdr.

Wetgeving

In diverse brieven aan de Eerste en Tweede Kamer heeft de NOvA zich steeds positief en kritisch uitgelaten over digitaal procederen¹. De NOvA heeft in deze brieven herhaaldelijk aangegeven de digitalisering te steunen, maar slechts wanneer deze van voldoende kwaliteit en werkbaarheid is². De NOvA heeft meerdere malen een inbreng geleverd op diverse KEI wetsvoorstellen om ervoor te zorgen dat de rechtspraktijk beter wordt bediend. Gelet op de rol van de advocatuur in de rechtstaat en de samenleving, meent de NOvA dat wijzigingen in het rechtssysteem niet zonder serieuze consultatie van de advocatuur plaats dient te vinden. Met name de praktische uitwerking van de wetsvoorstellen was voor de NOvA van belang. Steeds heeft de NOvA aandacht gevraagd voor een ketenbenadering om de werkprocessen van advocaten en de gerechten op elkaar af te stemmen.

¹ De NOvA heeft in brieven van 2014, 2015 en 2016 aan de Eerste en Tweede Kamer dikwijls zorgen geuit over de financiële beheersbaarheid en tijdsplanning van het programma KEI en heeft gewezen op de uitkomsten van het rapport Elias.

² Brief 14 december 2014 (TK), brief 9 april 2015 (TK), brief 26 juni 2015 (EK), brief 19 februari 2016 (EK), brief 13 mei 2016 (EK).

Bezoekadres

Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres

Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Uitgangspunten NOvA

Niet het behoud van het huidige, maar een goede rechtsbedeling staat voorop. Als de rechtsbedeling verbeterd wordt door veranderde (efficiëntere) procedures, is de NOvA voorstander van deze veranderingen. Mits goed uitgevoerd kan de rechtspleging transparanter worden voor de rechtszoekende en valt er tijd en geld te besparen. Ook als dat inspanning van de beroepsorganisatie en/of de beroepsgroep vergt. De NOvA was en is bereid inspanningen te verrichten en aan de advocatuur te vragen, indien die bijdragen aan de verbetering van de rechtsbedeling.

Inbreng NOvA

In het digitaliseringsproces heeft de NOvA maandelijks constructief overleg met de KEI-directie. Daarnaast is regelmatig overleg tussen de Rvdr en door de NOvA opgerichte werkgroepen bestaande uit advocaten en (proces)ondersteuners. Functionaliteiten die ten behoeve van de advocatuur door de Rvdr zijn gebouwd, worden getest door advocaten. Naast deze inbreng is op verzoek van de advocatuur een Aansluitpunt ontwikkeld door de Rvdr. Op dit Aansluitpunt zijn reeds veel kantoren aangesloten. Voorts zijn door het gehele land voorlichtingsbijeenkomsten voor de advocatuur georganiseerd. De advocatuur heeft de afgelopen jaren onmiskenbaar inspanningen verricht en investeringen gedaan om zich voor te bereiden op een steeds verdergaande digitalisering van de rechtspraak.

Adviesrol NOvA

De eerder benoemde criteria zijn ook leidend met betrekking tot de adviesrol die de NOvA heeft in het digitaliseringstraject³. Pas als in voldoende mate garanties wordt gegeven dat aan de criteria kan worden voldaan, zal de NOvA positief adviseren. Iets wat eerder in het traject bij asiel- en bewaringszaken en bij de pilot van civiele handelsvorderingen al heeft plaatsgevonden.

In het geval de beoogde 'reset' van de rechtspraak leidt tot een aangepast traject, doet de NOvA een dringend beroep op de politiek om de NOvA een belangrijke consulterende stem te geven alvorens tot invoering over te kunnen gaan. De NOvA heeft expertise en draagvlak in de advocatuur om op constructieve wijze bij te kunnen dragen aan beoogde doelen van de Rvdr. Deze rol heeft de NOvA eerder gekregen en gebleken is dat het belang hiervan wezenlijk is geweest, niet in de laatste plaats voor het draagvlak binnen de advocatuur. De nieuwe maatregel van de Rvdr waarbij de digitalisering zich gaat focussen op de digitale toegankelijkheid van rechtspraak voor rechtzoekenden en professionals – het papierloos werken in de procesvoering – vindt de NOvA een passende maatregel. Het verleggen van de procesgerichte aanpak naar een informatiegerichte aanpak wordt als positief gezien. De NOvA ziet graag voortgang in deze ontwikkeling.

Landelijke uitrol civiele handelsvorderingen

In twee arrondissementen wordt thans verplicht digitaal geprocedeerd in civiele handelsvorderingen met een belang vanaf EUR 25.000. Voor de beoogde landelijke uitrol, heeft de advocatuur zich gereed gemaakt. Zoals gezegd is geld geïnvesteerd en voorlichting gevolgd. Een vertraging voor deze zaakstroom of het geheel niet live brengen van deze zaakstroom, betekent een verlies aan draagvlak. Voor de NOvA is dan ook van belang omtrent deze zaakstroom op korte termijn duidelijkheid te verkrijgen.

³ In 2015 heeft de toenmalige minister van Veiligheid & Justitie, Ard van der Steur, aan de Tweede Kamer toegezegd dat de NOvA om advies gevraagd zou worden bij elke nieuwe fase van een uitrol van een nieuwe zaakstroom.

Tot slot

De NOvA is voorstander van de digitalisering van de rechtspraak, maar is teleurgesteld dat de tijd en het geld dat door de advocatuur is geïnvesteerd, zich nu onvoldoende uitbetaalt.

De NOvA is altijd als betrouwbare en kritisch-constructieve ketenpartner beschikbaar geweest voor overleg over de opzet van digitaal procederen voor de Rvdr en vindt het van belang deze rol ook in de toekomst te kunnen blijven vervullen. Waarbij voor de NOvA van belang is dat de vertraging in de invoering van digitaal procederen niet ten koste gaat van het goed functioneren van de rechtsketen.

Met vriendelijke groet,
namens de algemene raad

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bart van Tongeren', with a horizontal line extending to the right.

Bart van Tongeren
Algemeen deken